

TOVAR AKSIYALARI TURLARI VA UMUMIY TAVSIFI

Husanova Gulchexra Sayfullayevna
Xalqaro Nordik universiteti
Iqtisodiyot va biznesni boshqarish kafedrası
I.f.f.d., PhD.

g.xusanova@nordicuniversity.org

ORCID: 0009-0002-7621-4008

Habibjonov Usmonjon Sherzodjon o'g'li

Xalqaro Nordik universiteti

Habibjonovusmonjon9@gmail.com

(ORCID 0009-0005-6345-483X)

Annotatsiya

Tovar aksiyalari, iqtisodiyot va moliya sohasida muhim o'rin tutuvchi instrumentlar bo'lib, ular turli xil turlarga bo'linadi va har bir turi o'ziga xos xususiyatlarga ega. Tovar aksiyalari, asosan, tovarlarning narxini belgilash va savdo jarayonlarini boshqarish uchun ishlatiladi. Ular ichida asosiy tovar aksiyalari, kelajakdagi tovar aksiyalari va opsiyonlar kabi variantlar mavjud bo'lib, har biri o'zining risk darajasi va foyda potentsiali bilan ajralib turadi. Asosiy tovar aksiyalari real tovarlarga bog'liq bo'lib, ularning qiymati bozor sharoitlariga qarab o'zgaradi. Kelajakdagi tovar aksiyalari esa kelajakda belgilangan narxda tovarni sotib olish yoki sotish huquqini beradi. Opsionlar esa investorlar uchun qo'shimcha imkoniyatlarni taqdim etadi, chunki ular ma'lum bir vaqt ichida belgilangan narxda tovarni sotib olish yoki sotish imkoniyatini beradi. Ushbu tadqiqotda tovar aksiyalarining turlari va ularning umumiy tavsifi batafsil ko'rib chiqiladi, bu orqali investorlar uchun strategik qarorlar qabul qilishda yordam beradigan muhim ma'lumotlar taqdim etiladi.

Kalit so'zlar: Professional savdo, ishlab chiqarish, savdo, iqtisodiy taraqqiyot, sanoat.

Professional savdoda tovar tushunchasi, iqtisodiy faoliyatda muhim ahamiyat kasb etadi va u har qanday mahsulot yoki xizmatni anglatadi, bu iste'molchilarga yoki boshqa bizneslarga sotish uchun mo'ljallangan. Tovarlar fizik jihatdan mavjud bo'lishi mumkin, masalan, oziq-ovqat, kiyim-kechak yoki elektronika kabi mahsulotlar; shuningdek, xizmatlar ko'rinishida ham bo'lishi mumkin, masalan,

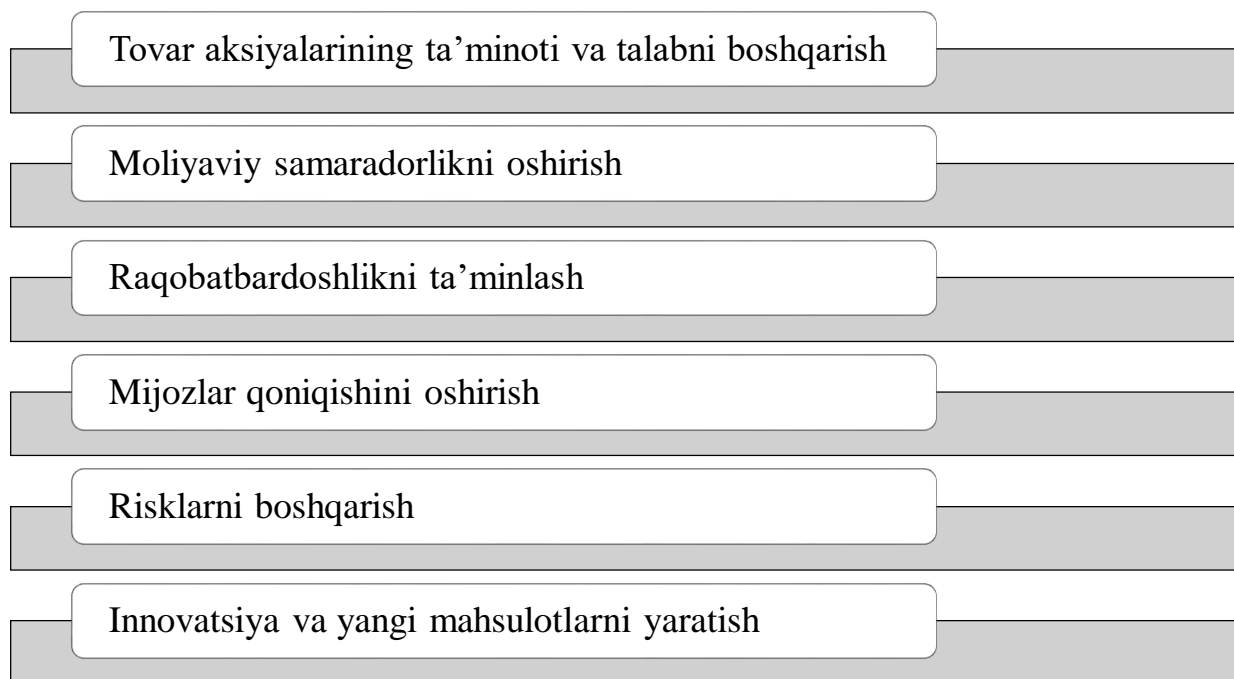
ta'lim, sog'liqni saqlash yoki moliyaviy maslahatlar. Tovar tushunchasi professional savdo jarayonida narx belgilash, marketing strategiyalarini ishlab chiqish va iste'molchilar ehtiyojlarini qondirishda asosiy o'rin egallaydi. Tovarlarining sifatlari, brendi, dizayni va boshqa xususiyatlari iste'molchilarning xarid qilish qarorlariga ta'sir qiladi. Shuningdek, professional savdoda tovarlarni boshqarish va ularga talabni tahlil qilish muhim ahamiyatga ega bo'lib, bu jarayonlar orqali kompaniyalar raqobatbardoshligini oshirishga harakat qiladilar. Umuman olganda, professional savdoda tovar tushunchasi iqtisodiyotning asosiy elementlaridan biri bo'lib, u bozorda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish uchun zarurdir.

Professional savdoda tovar aksiyalari, asosan, moliyaviy bozorlar orqali sotiladigan va xarid qilinadigan aktivlardirga aytiladi. Ular turli xil tovarlarga, masalan, neft, gaz, qishloq xo'jaligi mahsulotlari (bug'doy, makkajo'xori), metallar (oltin, kumush) va boshqa fizik tovarlarga bog'liq bo'lishi mumkin. Tovar aksiyalari savdo jarayonida narxlar o'zgarishi bilan bog'liq risklarni boshqarish uchun ishlatiladi. Savdo ishtirokchilari bu aksiyalarni kelajakdagi narx o'zgarishlarini oldindan taxmin qilish maqsadida sotib olishadi yoki sotadilar. Tovar aksiyalarining narxlari global iqtisodiy holatga, talab va taklifga, iqlim sharoitlariga va siyosiy vaziyatlarga ta'sir qiladi.

Tovar aksiyalarining savdo jarayoni odatda bir nechta bosqichlardan iborat: birinchidan, investorlar bozorni tahlil qilib, qaysi tovarlarni xarid qilish yoki sotish kerakligini aniqlaydilar; ikkinchidan, ular o'z strategiyalarini ishlab chiqadilar va savdo buyurtmalarini beradilar; uchinchidan, amalga oshirilgan savdolar natijalarini baholaydilar va kelgusi qarorlar uchun tajriba yig'adilar. Tovar aksiyalarining professional savdosida texnik tahlil va fundamental tahlil usullari keng qo'llaniladi. Texnik tahlil narx harakatlarini o'rganishga asoslangan bo'lsa, fundamental tahlil esa iqtisodiy ko'rsatkichlar va bozor sharoitlarini hisobga oladi.

Professional savdoda tovar aksiyalari, ya'ni mahsulotlar yoki xizmatlar bo'yicha sotish jarayonida, bir nechta asosiy maqsadlarni ko'zlaydi. Birinchidan, bu maqsadlar orasida bozor ulushini oshirish va raqobatbardosh ustunlikni ta'minlash mavjud. Tovar aksiyalari orqali kompaniyalar o'z brendlarini tanitish, mijozlar bilan

aloqalarni mustahkamlash va yangi iste'molchilarni jalb qilishga harakat qiladilar. Bu jarayonda marketing strategiyalari, reklama kampaniyalari va savdo takliflari muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, aksiyalar orqali kompaniyalar o'z mahsulotlarini yanada kengroq auditoriyaga yetkazib berish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

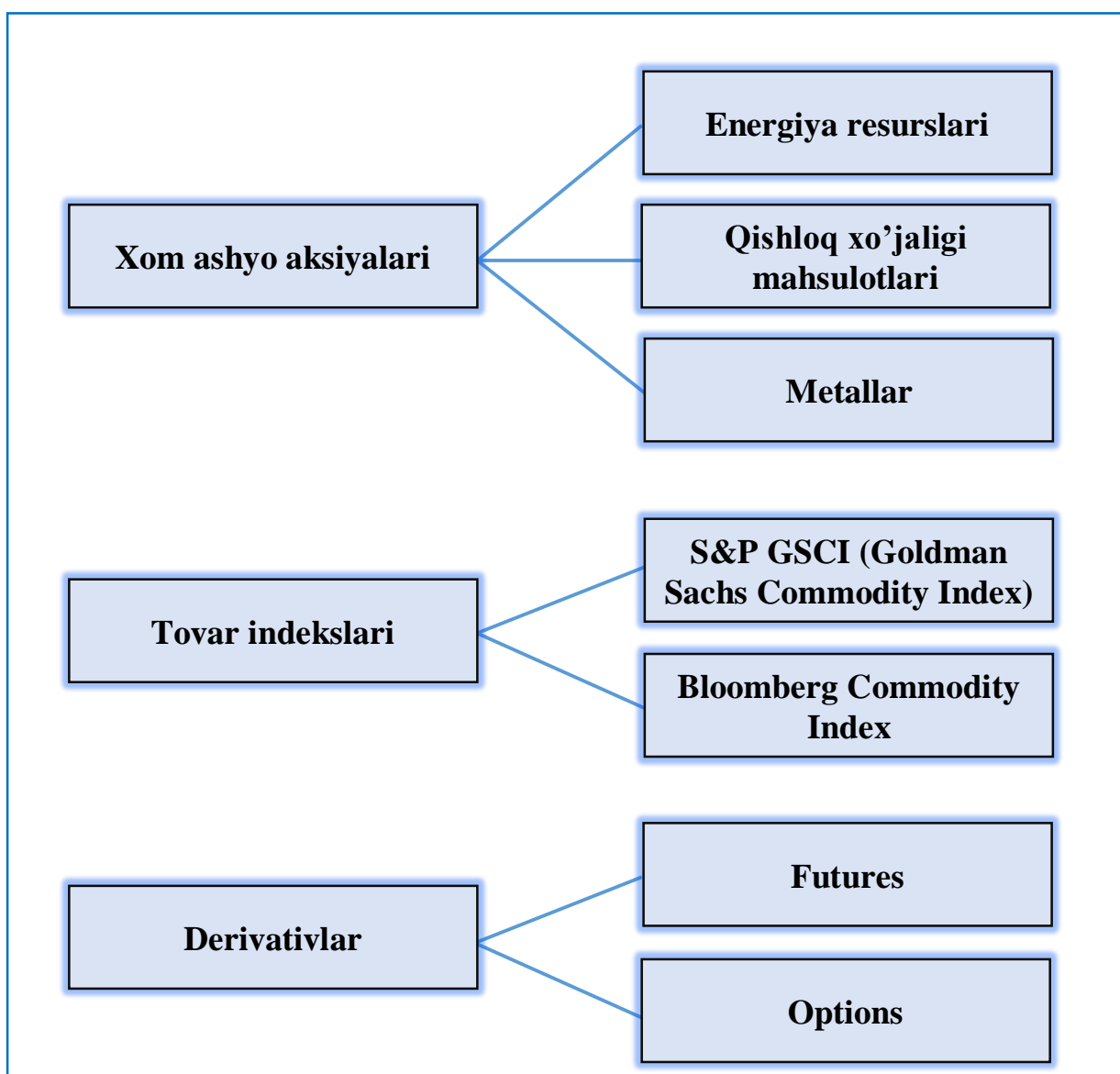

Rasm 4. Chakana savdoda tovar aksiyasining asosiy maqsadlari.

Ikkinchidan, tovar aksiyalarining yana bir muhim maqsadi moliyaviy barqarorlikni ta'minlashdir. Kompaniyalar aksiyalar orqali daromad olishni, xarajatlarni kamaytirishni va foyda marjasini oshirishni rejalashtiradilar. Bu esa ularning iqtisodiy holatini yaxshilashga yordam beradi. Tovar aksiyalari shuningdek, investorlar uchun qiziqarli bo'lishi mumkin, chunki ular kompaniyaning muvaffaqiyatiga bog'liq ravishda qiymatini oshirishi yoki pasaytirishi mumkin. Shu tariqa, professional savdoda tovar aksiyalarining asosiy maqsadlari nafaqat sotuvlarni oshirish va brendni rivojlantirishdan iborat, balki moliyaviy barqarorlik va investorlar bilan munosabatlarni mustahkamlashga ham qaratilgan.

Professional savdoda tovar aksiyalarining asosiy turlari bir necha kategoriyalarga bo'lib, ulardan eng muhimlari: qishloq xo'jalik mahsulotlari,

metallar, energiya resurslari, va sanoat mahsulotlaridir. Qishloq xo'jalik mahsulotlariga bug'doy, makkajo'xori, paxta va boshqa oziq-ovqat mahsulotlari kirib, bu aksiyalar odatda iqlim sharoitlariga va qishloq xo'jaligi siyosatiga bog'liq ravishda narx o'zgarishlariga duchor bo'ladi. Metallar bo'limida oltin, kumush, mis kabi qimmatbaho metallar mavjud bo'lib, ularning narxi global iqtisodiyotdagi o'zgarishlar, valyuta kurslari va investitsiya talabiga bog'liq. Energiya resurslariga neft va gaz kabi energiya manbalari kirib, bu aksiyalar global energiya talabiga va geosiyosiy vaziyatlarga ta'sir qiladi.

Rasm 5. Chakana savdoda tovar aksiyasining asosiy turlari.

Sanoat mahsulotlari esa turli xil ishlab chiqarish jarayonlarida foydalaniladigan xom ashyo va materiallarni o'z ichiga oladi, masalan, plastmassa yoki kimyoviy moddalar. Har bir tovar aksiyasi o'zining savdo mexanizmlari va

narx belgilash tizimlariga ega bo'lib, professional savdoda investorlar uchun muhim imkoniyatlar yaratadi.

Tovar aksiyalarini amalga oshirish jarayonini bosqichlarga ajratish, professional savdo faoliyatida bir qator muhim maqsadlarni ko'zlaydi. Birinchi navbatda, bu jarayonni tizimli va tartibli ravishda boshqarishga yordam beradi, shuningdek, har bir bosqichda aniq vazifalar va maqsadlar belgilanishi orqali resurslardan samarali foydalanishni ta'minlaydi. Ikkinchidan, har bir bosqichda olingan natijalarni baholash imkoniyati yaratib, bu esa savdo strategiyasini optimallashtirishga yordam beradi va kelajakdagi qarorlar uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Rasm 6. Professional savdoda tovar aksiyalarini amalga oshirishning asosiy bosqichlari.

Shuningdek, bu yondashuv risklarni boshqarishga ham yordam beradi: har bir bosqichda potentsial muammolarni aniqlash va ularni hal qilish imkoniyati mavjud bo'ladi. Nihoyat, bu jarayonning shaffofligi va izchiligi mijozlar bilan munosabatlarni mustahkamlashga xizmat qiladi, chunki mijozlar tovar aksiyalarining amalga oshirilishi haqida aniq va ishonchli ma'lumotlarga ega bo'lishadi. Shu sababli, professional savdoda tovar aksiyalarini amalga oshirishni bosqichlarga ajratish nafaqat ichki jarayonlarni yaxshilashga xizmat qiladi, balki tashqi manfaatdor tomonlar bilan aloqalarni ham kuchaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Sherzodjon o'g'li, H. U. (2024). Importance of International Programs and Foreign Investments In Ensuring Tourism and Economic Growth of Our Country. MARKAZIY OSIYO MADANIY ME'ROSI VA TURIZM TENDENSIYALARI JURNALI (ISSN: 3060-4834), 1(2), 6-10.

2. Khusanova, G. (2024). ОБ ИЗМЕНЕНИЯ КЛИМАТА В РЕГИОНАХ НА ПЕРИОД ПОТЕПЛЕНИЯ КЛИМАТА. Nordic_Press, 2(0002).

3. Sherzodjon o'g'li, H. U. (2024). The Impact of Direct Investments on the Country's Tourism and Education System. MARKAZIY OSIYO MADANIY ME'ROSI VA TURIZM TENDENSIYALARI JURNALI (ISSN: 3060-4834), 1(2), 1-5.

4. Khusanova, G. (2024). ЦИФРОВАНИЕ КАК ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОСТИ ТУРИСТИЧЕСКОГО БИЗНЕСА. Nordic_Press, 2(0002).

5. Habibjonov, U. (2024). Mehmonxona xo'jaligida narx siyosati. Nordic_Press, 3(0003).

6. Khusanova, G. (2024). Xalqaro raqobatning asosiy omillari. Nordic_Press, 3(0003).

7. Khabibjonov, U., & Ismoilov, I. (2024). GENERAL STRUCTURE AND DEVELOPMENT OF CHINA'S "ONE BELT, ONE ROAD" PROGRAM. Science and innovation, 3(A7), 29-34.

8. Sayfullayevna, K. G. (2020). SPECIALIZATION AND COMPLEXLY PROMOTIONOF REGIONS. Архив научных исследований, (14).

9. Садикова, М. М., & Сабирова, Н. Н. (2022). Состояние фрикционного взаимодействия хлопка-сырца с металлическими поверхностями. Universum: технические науки, (10-3 (103)), 48-51.

10. Khusanova, G. (2024). IQTISODIYOT VA BIZNES. Nordic_Press, 3(0003).

11. KAYIMOV, F., MAJIDOV, K., & SABIROVA, N. (2022). INVESTIGATION OF THE PROCESS OF COTTON CAKE EXTRACTION UNDER THE INFLUENCE OF PULSED ELECTRIC CURRENT. CHEMISTRY AND CHEMICAL ENGINEERING, 2021(4), 11.